

İSLÂM'DA İLİM, BİLİM VE ÇALIŞMAK

Kulluk özel (rezerv) bir çalışmadır...

*İslâm'da tembellik yoktur.
Peygamberimiz (SAV♥), yanından geçerken, tembele selâm bile vermemiştir.*

*İslâm'da tembellik yok...
Hem çalış, yorul... Tekrar çalış ve hem de kulluk yap!*

Prof. Dr. Mustafa TEMİZ

04.12.2013

*'Ancak Rab'binin rahmetle yarlıgı (bağışladığı, mağfiret ettiği)
kimseler başka... Onun içindir ki, onları yarattı. Ve Rab'binin "Andolsun ki cehennemi cinlerden
ve insanlardan tamâmen dolduracağım" sözü böylece tamam oldu.'*

Hud Sûresi, âyet, 119

*"Benim bildiğimi sizler bilseydiniz az güler, çok ağlardınız."
Hadîs-i Şerif*

*"İnsanlar hüsrandır. Ancak îman edenler, sâlih amel (işler) işleyenler
ve birbirlerine Hak'ka (hakki, doğruyu) tavsiye edenler müstesnâ..."*

Asr Sûresi, âyet:2-3.

Şer'î İman

Allah'ın (CC), evrenlerde (âlemlerde) yaratmış ve yaratacak olduğu bütün maddî ve mânevî varlıklara âit kesin bilgilerine (gerçek bilgilerine) Allah'ın (CC) Şâhitliği; bu bilgilerden Peygamberi Muhammed Mustafa (SAV)'e dilediği kadar bildirdiklerine de Muhammed Mustafa (SAV)'in Şâhitliği denir. Bu şahitliklere göre, evrenlerde (âlemlerde) yaratılmış ve yaratılacak her bir şey, olay, fikir ve söz bu şahitlikler çerçevesinde olduğu gibidir.

Bir kimse, *"Ben şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilâh yoktur ve şahitlik ederim ki Muhammed onun kulu ve Resûlüdür"* derse, bu kimse Allah'ın (CC) Kur'an'da bildirdiklerinin ve Peygamberi'nin söylediklerinin gerçeklerle örtüştüğünü, bu inanma çerçevesinde, söylemiş demektir. Bu kişi, bu söylediklerine aynı zamanda kalben inanırsa, o artık inanmış, İslâm'a girmiş ve Müslüman olmuştur.

Aslında, *"Müslüman olmuştur."* demek, o kişinin, Allah'ın (CC) ve Peygamberi'nin şahitliklerini, yâni, onların böyle kesin bilgilere (gerçek bilgilere) sâhip olduklarını kabul ve tasdik etmesi demektir. Bu olay, o kişinin Allah'ın (CC) ve Peygamberi'ne inanmasının adıdır, gerçek bir inanmadır. İslâm'da bu inanmaya **Şer'î İman** denmektedir¹.

♥ SAV kısaltması, *"Sallâllâhü Aleyhi ve Sellem - Allah O'na salât etsin."* demektir.

¹ Temiz, M., **Ehli - Sünnet (Orta Yol Ehli) ve Aşırı Uçlar**, Alındığı İnternet Elektronik Adresi, [http://mtemiz.com/bilim/EHLİ-SÜNNET%20\(ORTA%20YOL'DAN%20GİDENLER\)%20VE%20AŞIRI%20UÇLAR.pdf](http://mtemiz.com/bilim/EHLİ-SÜNNET%20(ORTA%20YOL'DAN%20GİDENLER)%20VE%20AŞIRI%20UÇLAR.pdf) YA DA <http://mtemiz.com/bilim/EHLİ->

Zihin ve zihin dışında görünen ve görünmeyen âlemlere âit olayların, insanın beyinde uyandırdığı şuur ve inanç kavramlarının genel olarak incelenmesi sonucundaki tasniflerle İslâm'daki îmanî mevzûların birebir çakışması elbette tasavvur edilemez. Bu sebepten, İslâm dinindeki îmanî mevzûların, ayrıca, tek tek incelenmesi zarûrîdir. İmanî konularla ilgili bu bilgilere *Şer'î Bilgiler* denir.

Okuyucular takdir edeceklerdir ki, Âhîret açısından, asıl hayâtî olan da İslâm'daki îmanî mevzulara ilişkin olan bu Şer'î Bilgiler olacaktır.

İslâm İlmi dili'nde (İstılah'ta³) Şer'î Bilgiler'i bilmeyenlere *Câhil* denir.

Olaylar karşısında insanda beliren inkâr, tezat, şüphe, yalan ve tereddüt gibi olguların, insanın îtikat ve inanç yapısında derin etkiler meydana getirdiği açıktır. Akıllı bir insanın her şeyden evvel bunları şer'î îman açısından öğrenmesi gerekir.

Fakat ne yazık ki, insanların bugünkü bozuk yaşayış, meyil ve davranışları sonunda şekillenen karmakarışık ruh ve îtikâdî çelişkileri, onları bu açıdan, acınacak sonuçlara doğru nasıl sessiz ve hızlı bir şekilde sürüklüyor, bir bilseniz! Çoğu kimseler, kendilerinin ilmî, îtikâdî ve Kültürel koordinatlarından bihaber... Her şeyden, Dünyâ'ya daha ne için geldiğinden habersiz.

İnsanlığın her gün her an müşâhede edilen bu gidişi, Allah'ın (CC) "*Cehennem'i insan ve cinlerle dolduracağım.*"² meâlindeki ilâhî sözünü ve Peygamber (SAV) Efendimiz'in "*Benim bildiğimi sizler bilseydiniz az güler, çok ağlardınız.*" hadîs-i şerifini hatırlattıkça, insanın dizlerinin bağı çözülmektedir. Ama hemen ardından, O'nun "*İnsanlar hüsrandır. Ancak îman edenler, sâlih amel (işler) işleyenler ve birbirlerine Hak'kı (hakki, doğruyu) tavsiye edenler müstesnâ.*"³ şeklindeki kelâmı akla gelince de insan biraz ferahlanmaktadır.

Bu yüzdendir ki, bir kısım insanlar için bu ve buna benzer yazılarla meşgûliyet, karınca kararınca bir insanlık görevini yerine getirme husûsunda, ilâhî emir gereği, bilindiği kadarıyla, "*birbirlerine Hak'kı (hakki, doğruyu) tavsiye edenler*" den olabilmek için, doğruların anlatılmasına karar verilmesinden kaynaklanmaktadır.

Bu meşgûliyetin, insanı dâima uyanık ve şuurlu tutan bir meşgûliyet olması yanında ayrıca, *Elmalılı'nın*, Allah'ın (CC) nîmetlerinin tek tek ve detaylı olarak sayılıp zikredilmesinin Allah'a (CC) karşı bir şükür olduğunu söylemesi, bunun ne kadar güzel sonuçlar doğuran bir meşgûliyet olduğunu göstermesi bakımından da, ne kadar mutluluk vericidir!

SÜNNET%20(ORTA%20YOL'DAN%20GİDENLER)%20VE%20AŞIRI%20UÇLAR.pdf, Son Erişim Târihi: 03.12.2013.

³ *İstılah*: Tâbir, deyim. Belirli bir topluluğun, bir lafzı lügat mânasından çıkararak başka bir mânada kullanmaları. Bir ilim veyâ mesleğe âit kelime. Terim. Erbab-ı ilim arasındaki ve herkesin anlamadığı kelime. Muvafakat. Uygunluk. Barışmak. İttifak.

² Hud Sûresi, âyet:119: 'Ancak Rab'binin rahmetle yarlıgacağı kimseler başka. Onun içindir ki, onları yarattı. Ve Rab'binin "Andolsun ki cehennemi cinlerden ve insanlardan tamâmen dolduracağım" sözü böylece tamam oldu.' Secde Sûresi, âyet:13: 'Eğer biz dilemiş olsaydık her nefse hidâyetini verirdik. Fakat benden: "Bütün insanlar ve cinlerden cehennemi elbette dolduracağım." sözü hak olmuştur.'

³ Asr Sûresi, âyet:2-3.

İlimdeki Dereceler

Allah'ın (CC) yaratmış olduğu varlıklar hakkındaki şâhitliğe, kesin bilgiye (gerçek bilgiye) *ilim* denmektedir. Bu ilim, yaratılmış bütün maddî ve mânevî varlıkların topyekûn kesin (geçek) bilgisidir.

Elmalılı:

“Bütün deliller, tecrübeler, istidlaller, Allah'ın şâhitliğine dönmek ve birer hak alâmet olmak itibâriyledir ki, ilim ifâde ederler⁴.” diyor.

İlim, kesin bilgiyi (hakkı - gerçeği) idrâk etmektir. Başka bir târifle, bir şeyin hakikatini idrâk etmeye ve mâlum olanın, olduğu hal üzere bilinmesine ilim denir. Allah'ın (CC) ve Peygamber'inin şâhitlikleri, başka bir ifâdeyle, yaratılmışlar hakkındaki kesin ve eksiksiz bilgileri, her şeyden önce yüce Yaratıcı'nın verdiği ilim, insanlarda *“ilmel yakîn, aynel yakîn ve hakkal yakîn”* derecelerinde ortaya çıkmaktadır.

Bu sebepledir ki, ilim üç ana esastan oluşur. Bunlar Allah'ın (CC) emirleri, nesh olunmamış Sünnet, kitaptan ve sünnetten çıkarılmış şer'i hükümlerdir. Allah'ın (CC) kitabında ve Peygamber'inin Sünneti'nde kesin olarak yer alan her haber (vahy), mü'minler (samimî Müslümanlar) için *İlim* hükmündedir.

Hattâ, akıl ve duyu organları bu vahyî haberlerin mâhiyetlerini kavramasalar dahî vahiy, mü'minlerin kesin bilgi kaynağını meydana getirir. Çünkü mü'minler, vahye Allah'ın (CC) şâhitliği, kesin ilgisi, olarak inanır ve îman ederler. Dolayısıyla, bir mü'min için ilk plânda şer'î hükümlerin her biri bugünkü anlamda bir *“olay”* hükmünü taşımaktadır.

Vahiy, maddî ve mânevî olarak yaratılmışların ilmi olarak, Allah'ın (CC) yaratılmışlar üzerindeki şâhitliği, başka bir ifâdeyle, bir şeyin aslının ne olduğunu ve ne olacağını kuşatması ve haberdar olmasıdır⁵. Gayba ilişkin bu bilgileri herkes bilmez.

Gayb'ın anahtarları Allah'ın (CC) elindedir. O dilediği kullarına bu şâhitliğinden (kesin bilgilerinden) dilediği kadarını, ilim sıfatının tecellileriyle, bildirerek onları bu kesin bilgiden nasipkâr eder.

Allah'ın (CC) ilim sıfatının her şeyi maddî ve mânevî açıdan kuşatmış olması, ilmin maddî ilimler, mânevî ilimler olarak sınıflandırılmasına yol açmış olmasına rağmen, aslında *“ilim”*, kelimesi, maddî ve mânevî cepheleriyle bir bütünlük içinde yüce Yaratıcı'nın bir sıfatıdır, tektir. Hz. Ali (RA), *“İlim tekti, o'nu câhiller çoğalttı.”* diyor.

Allah'ın (CC) ilim sıfatı O'nun dilemesiyle, her insanda değişik değişik tecelli eder. Bâzılarında ilmin mânevî cephesi tecellî etmediği için bunların mâneviyattan nasipleri olmaz. Nitekim bugün vahyi reddeden günümüzdeki, sözde, bir kısım bilim adamlarının, ilk insanın

⁴ *Elmalılı Tefsiri Enam Sûresi*, http://www.biriz.biz/kuran/enam/enam19_24.htm

⁵ Ebû Muin En Nesefî-Bahrû'l Kelam-Konya: 1977, Sh: 15. Anonim, http://www.tevhidhaber.com/news2_detail.php?id=1218&uniq_id=1209919523

yaratılışı hakkında bilgi sâhibi olmalarından tutunuz da onların fitratlarıyla ilgili her türlü özelliklerine kadar birçok konuyu dayanaksız ya da her şeyi açıklayamayan, teorilere dayandırmakla ortaya çıkardıkları bilgilere bilim deniyor.

Biraz derinlemesine kurcaladığınızda, bunların bu çalışmaları, kendileri (Batılılar) tarafından tanımladıkları bilim tanımına da uymuyor.

Neden uymuyor?

Bilim diliyle konuşan, bilime taparcasına değer verenlerin ağızlarından gerçek kelimesinin çok sık tekrarlandığını bilirsiniz. Geçek derinliğine inildiğinde, eksiksiz, kesin anlamlarına rastlarsınız. Hâlbuki bilimin sonuçlarında hiç kesinlik yoktur.

Bu bir bilime verilen çağdaş öneme göre bir çelişkidir. Vahiy ve kesin bilgiler konusunda bir şey bilmeyen insanları bir nevî aldatmak ya da aşağılamaktır.

Neden aldatmak ya da aşağılamak?

Bir taraftan kesin (gerçek) bilgiler üzerine gelecek bütün devirlerin ihtiyaçlarına göre gönderilmiş ilâhî bir Dini (İslâm'ı) 'hurafe' diye reddedeceksin, diğer taraftan bütün sonuçları yaklaşık hatâlara dayandırılan Bilim'e bir din gibi tapacaksın... Buna, bilim diliyle, aklın tersine dönmesi (inversion'u) ya da tersine çalışması denmez mi?

Milletimizin Akıllarını, âdetlerini, an'anelerini, yaşam tarzlarını, duyuş, düşünüş ve düşünme tarzlarını, sırf çağdaşlaşmak, aydınlanmak, başkalarına özentî uğruna ters işler biçime sokmanın tek ve yegâne yolu, Milletimiz'i Kültürel (İslâm açısından) açıdan cahil bırakmaktır. Bu başarılımış durumdadır.

Kültürümüz'de okumak, câhillikten kurtulmak Allah'ın (CC) emridir. Bunun farkına varan Müslümanlar bu kuralı çalıştırmaya başlayınca, çeşitli bahâneler uydurup onların o İslâm şuuru içinde okumalarından ürktükleri için engellenmeye başlamıştır.

Kültürümüz'de utanmak baştan sonuna kadar hayır kabul edilir; bugün ayıp...

Kültürümüz'de flörtlük – kız oğlan arkadaşlığı, ayıp kabul edilir; bugün unutuldu, normalleşti, yapmamak ayıp oldu...

Kültürümüz'de, zarûret hâli hâriç, kadının başkalarıyla ilişki kurması kabul edilemez; bugün şu internetteki çetleşmeler ve ağır boşanma faturaları yine de etkin ve yetkin bâzı çevrelerin savunduğu bir ilerencilik aydınlık olma ölçüsü...

Kur'an eğitimi tehlikeli ama onun gibi tehlikeli başka bir şey yok gibi...

İnsanlarımızın çoğunun kafaları bunun anlayamayacak kadar inversion'lu çalışıyor bugün...

Günümüzde bilim adamı olarak anılan gayrimüslimler İslâm'ı bilmediklerinden; çoğu Müslüman Bilim adamlarının kafaları inversionlu olduğundan, bilim olarak dillendirilen, ilmin yalnızca mâddî cephesini tanır, bilirler ve sâdece ona inanırlar. Fakat elde edilen bu bilgilerin gerçek olup olmadıkları kesin değildir.

Bilim

Her şeyin bir bedeli vardır.

Bu imtihan dünyâsında Allah (CC) kendi emir ve yasaklarına uyanlarla uymayanlar belli olsun diye, bir sınav sistemi içinde dinin emir ve yasaklarına uyarak tereddüt etmeden gerçek bilginin kabul edilmesine dinî mükâfatlar vaat etmiştir. Böylece İslâm'a inanan insanlar, îman etmekle İslâm dininin emir ve yasakları ile gerçek bilgiyi doğrudan doğruya idrak etmişler ve ona sebepsiz ve dolaylı olarak ulaşmışlardır.

Bu nedenle, dinî mükâfatlar, gerçek bilgiye sâhip olmanın, ilmin, karşılığıdır denebilir^{6,7}. Dinin emir ve yasaklarına uymayarak ya da Allah'ın (CC) ve Peygamberi'nin şahitliklerini tasdik etme husûsunda tereddüt içinde bocalayarak gerçek bilgiyi idrak edemeyenlerin kazançları ise, cezâî müeyyideler olmuştur⁸. Bu cezâlar, aslında câhilliğin, bilgisizliğin karşılığıdır⁹.

Günümüzde ilmin bilim adı verilen maddî cephesi o kadar gelişmiştir ki, bugün madde en ince noktalarına kadar araştırılabilmektedir. Bununla berâber, tek kanatlı olan bilimle gerçek asla tam anlamıyla idrak edilemez ve de edilemeyecektir.

Çünkü *“Gerçek, insan zekâsının bir mahsûlü olmayıp insan O'na herhangi bir etkide de bulunamaz. İnsanın Gerçeğe karşı yegâne davranışı ancak O'nu idrak etmek, O'nun varlığına tanıklık (=şehâdet) etmek olabilir¹⁰.”*

Esâsı gözlem, deney-ölçme ve yorum olan, modern teorilerden elde edilen bilimlerin sonucunda bu esasların her birinden akseden bir hatâ payı vardır. Çünkü meselâ, gözlerimiz ancak belirli uzaklıklardaki cisimleri görebilir ama x ışınları, mor ötesi ışınları, röntgen ışınları gibi ışınları, radyo dalgaları, TV dalgaları gibi dalgaları göremez. Kulaklarımız, belirli frekanslardaki sesleri duyabilir; ellerimiz gözle görülebilen cisimleri hissedebilir ama vücûdumuzdan boydan boya geçen nötrino gibi ışınları hissedemeyiz. Burnumuz belirli mesâfelerdeki kokuları alabilir.

Dolayısıyla, her türlü ölçmelerimizde mutlaka bir hatâ payı vardır. Yorumlardaki hatâlardan bahsetmeye gerek yok... Bu sebeplerden dolayı, bilimle gerçek elde edilemez,

⁶ Mâide Sûresi, âyet 9: *“Allah, îman edenlere ve sâlih amellerde bulunanlara va'detmiştir, onlar için bir başlanma ve büyük bir ecir vardır.”*

⁷ Â'raf Sûresi, âyet 42: *“İman edenler ve sâlih amellerde bulunanlar - ki biz hiç kimseye güç yetireceğinden fazlasını yüklemeyiz-onlar da Cennet'in ashâbı (halkı)dırlar. Onda sonsuz olarak kalacaklardır.”*

⁸ Â'raf Sûresi, âyet 147: *“Âyetlerimizi ve Âhiret'e kavuşmayı yalanlayanlar, onların amelleri boşa çıkmıştır. Onlar yaptıklarından başkasıyla mı cezâlandırılacaklardır?”*

⁹ Rum Sûresi, âyet 44. *“Kim inkâr ederse, artık onun inkârı kendi aleyhinedir.”*

¹⁰ Özemre, A. Y., Çağdaş Fiziğe Giriş, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Sayı 3082, 1983.

gerçeğe bilimle ancak yaklaşılabılır. Prof. Dr. Ahmet Yüksel Özemre hocamız bu durumu şöyle bir benzetme ile açıklamaktadır:

Prof. Dr. Ahmet Yüksel Özemre hocamızın benzetmesinde gerçek, bir balerin vücutuna, teori balerinin vücutunu sınıksız saran bir bale elbisesine ve bilim adamı ise bir terziye benzetilmektedir. Terzi ne kadar usta olursa, dıkeceği elbise balerinin vücutunu o derece sarar, güzelliğini dışarı o kadar iyi aksettirir. Acemi bir terzinin elinden çıkan elbise ise torba gibi sarkar, vücutun güzelliğini ayrıntılı olarak gösteremez. Bununla beraber, her iki halde de elbisenin varlığı balerinin vücutunun çıplak olarak görünmesine tek maddî engel olur.

Yâni, bu benzetmede gerçeği temsil eden vücutun güzelliğine hiçbir zaman ulaşılabilmesi, bilimin gerçeğe yalnızca yaklaşabilmesini ifade ediyor. Vücut ile elbise arasındaki boşluklara teorideki gözlem, ölçme ve yorumdaki hatâların yansıması olarak bakılabilir.

Sonuç olarak, Allah (CC) ve Peygamberi'ne şehâdetle idrak edilen ve inanılan gerçekler, vahyi reddederek yalnızca bilimle tam olarak kazanılmaz.

Günümüzde bilimdeki yaklaşımlarla, inanç ve idrakin ötesindeki bâzı dinî emir ve yasaklara ilişkin olayların sebep ve sonuçları anlaşılabilir, akıl ve mantık çerçevesinde, açıklanabilir duruma gelinmiş bulunuyor. Bilimin yaklaşımlarıyla akıl ve mantığın dâhiline sokulabilen inanç ve idraklerdeki kuvvetlenmelerle beslenen inanca *tahkikî îman* denmektedir.

Yukarıda verilmiş olan İslâm dininin yasakladığı domuz etinin sıhî açıdan zararlı olduğu inancı, bilimin yaklaşımı ile desteklenmesi sonunda, bir tahkikî îmana dönüşmektedir.

Bunun gibi, başka örnekler de vardır: Peygamberimiz, “*Bir yerde vebâ olduğunu işitirseniz oraya girmeyiniz; bulunduğunuz yerde vebâ meydana gelirse oradan da çıkmayınız!*” buyurmuşlardır¹¹.

Bugün bilim, *vebâ* hastalığının bulaşıcı olduğunu ortaya çıkarmış, bu nedenle hadiste geçen “*girmeyiniz*” ve “*çıkmayınız*” demlerinin sebebinin, o zaman için bir karantina işlemi olduğunu gösteriyor.

Dinimiz, “*Temizlik, îmanın yarısıdır*” esâsını koyarak, yıkanmayı ve temizliği, yemekten önce ve sonra ellerin yıkanmasını birer nâfile ibâdet saymıştır. Tıp bilimi, bu esasların sebep ve gerçeklerini daha yeni keşfetmiş durumdadır. Bilimin gelişmemiş olduğu o zamanlar, dinî emir ve yasakların her biri, günümüzde bilimle idrak edilen birer “*gerçek olay*” yerindeydi.

Günümüz bilimi, dinî emirlerin arka (görünmeyen) yüzündeki bilimsel gerçekleri yeni yeni ortaya çıkarmaktadır ama dinî emirler silsilesinin asıl gerçeklerin kaynakları olduğunu henüz kabul edememiştir. Bu yüzden bilim bu gün noksandır, bir kuşun tek kanadı demektir.

Kuş tek kanatla nasıl uçabilir? Dolayısıyla, Müslümanlar için bilim, uygulama açısından, her zaman tam güvenli olmayabilir.

¹¹ İbni Hanbel, Müsned, 1-192.

Bu yüzdendir ki, bir mü'minin her bilimin sonucunu araştırmadan, kesin ölçülerimizle test etmeden, onu bilgi kaynağı olarak kabul ve tasdik etmesi, Kur'an-ı Kerim'e ters düşebilir. Bu sebeple Allah (CC), mü'minleri bu konuda şöyle uyarmaktadır:

“Ey iman edenler! Eğer fâsığın biri size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa sataşsınız da sonra yaptığınızdan pişman olursunuz¹².” Allah'ın (CC) bu îkâzı, bilim adamları tarafından bulunan her bilginin îmanî esaslar açısından test ve kontrol edilmesini de gerektiriyor.

Çünkü bilim adamlarının, kullanılmasında ve yenilip içilmesinde sakınca görmedikleri öyle şeyler olabilir / olabiliyor ki, aslında bunlar Allah (CC) ve Peygamber'inin kılavuzladıkları (önerdikleri-uygun gördükleri) şâhitliklerine ters düşebilirler.

İslâm'da Çalışmak

İslâm dini gelmeden önce insanlık koyu bir cehâlet içinde kıvranıyordu. İlmin ne maddî ve ne de mânevî cephesi gelişmişti. Hurafe ve sihirbazlık almış yürümüştü. Böyle bir ortamda Allah (CC), sevgili Peygamber (SAV) ile İslâm dinini gönderdi. Yaratılmışları kuşatmış olan şâhitliğini önce Peygamberimiz (SAV) Efendimiz'e ve onun vâsıtasıyla bütün insanlığa dinin emir ve yasakları şeklinde, bildirdi.

Dinin bu emir ve yasakları, aslında Allah'ın (CC) yaratılmışlar üzerindeki şâhitliğinin, kesin bilgisinin birer sonucuydu. Müslümanlığı gönülden kabul eden bir insan Allah'a (CC) ve Peygamber'ine inanmakla aslında İslâm dini ile gelen emir ve yasakların temellerindeki gerçek bilgiyi, sebep ve sonuçlarını akıl ve mantıkla soruşturmadan, kabul ve bunlara inanmış oluyordu. Böylece, aslında onların îmanları, ilk plânda emir ve yasaklar şeklinde ortaya çıkan “olaylarla” örtüşmüş oluyordu.

Biliyorlardı ki, Allah (CC) ve sevgili Peygamber (SAV)'in şâhitlikleri, olayların gerçekliklerinin tâ kendisiydi. İşte gerçekliklerle örtüşerek ortaya çıkan îman kavramı, İslâm'da ‘*îmanın Şartları**’ adı ile 6 kısımda özetlenmektedir.

Müslümanlar, îmanî açıdan, akıl ve mantıkla soruşturmayı, olayların bizzat kendi yapıları yerine, bunların vahiy olup olmamasının soruşturulmasına hasretmişlerdir ve de gerçekten de öyle olmalıdır.

Buraya kadar bir nevî İslâm Binâsı'nın temelini atılışı gözden geçirilmiştir. Bu temelini yükselmek için, ikinci temek prensiplerden birisi, çalışmaktır, tembellikten uzak durmaktır. Bakınız İnşirah Sûresi'ndeki prensiplere:

“Biz senin için (mutluluğun) göğsünü açmadık mı? / Senden yükünü indirmedik mi? / O senin sırtını ezen yükü. / Senin şânını yüceltmedik mi? / Demek ki, zorlukla berâber bir kolaylık

¹² Hucûrat Sûresi, âyet 6.

Bunlar 1) Allah'ın (CC) varlığına ve birliğine inanmak, 2) Meleklerine inanmak, 3) Peygamberlerine ve onların getirdiklerine inanmak, 4) Hayır ve şerrin Allah'tan (CC) geldiğine inanmak, 5) Öldükten sonra dirilmeye inanmak 6) Âhret gününe inanmaktır.

vardır. / Evet, zorlukla berâber bir kolaylık vardır. / O halde boş kaldın mı, yine kalk (başka bir iş ve ibâdetle) yorul. / Ancak Rab'bine yönel."

Âyetten çıkan özet şu:

Birincisi, kulluk özel (rezerv) bir çalışmadır...

İkincisi, İslâm'da tembellik yoktur. Peygamberimiz (SAV), yanından geçerken, tembele selâm bile vermemiştir.

Görüyorsunuz! Allâhü Teâlâ çalışmayı ve de kulluğu ne kadar önemsemektedir.